

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi téren, a hídkaputól kimenet balra a 24. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. n. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt. Ára évi nyolcvanra 3 l. o. 6.
Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. 6. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál megfizetendő.
A nyilvántartási czikkék sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középütem, STEIN J. Könyvkereskedése.

Előfizetési díj

K. KÖZLÖNY

1865-dik évi folyamára.

Egészévre 12 forint.

Félévre 6 „

Évnyegyedre 3 „

Az előfizetési pénz kiadó Stein János középütemi könyvkereskedésébe küldendő, hol a megrendelt példány pontos megküldéséről intézkedve van.

Kolozsvár, január 25.

(H. S.) A ki a magyar alkotmány szellemét, elvi szempontok körüli fejlődését, némi jóindulattal és komolyan tanulmányozza, az bizonyára meg fogja nekünk engedni, hogy ez intézménynek vannak fényoldalai, melyek azt már a régi idők viszonyai közt kedvező világításban állítják előnkbe.

Csak egy kis méltányos elismerést kérünk, s ekkor nyugodtan kockáztathatjuk azon állítást, miszerint a magyar alkotmány rég, de rég felölelt oly eszméket, rég, de rég lehetőségig összehangzásba hozott saját alapelveivel oly elveket, melyek az európai continens egyéb pontjain csak később az újabb időkben, s gyakran iszonyu véraldozatok árán jutottak az elismerés, vergődtek az érvényesülés pontjához.

Egyáltalában nem áll, hogy mi „európai elvek”-kel csak 1848-ban barátkoztunk volna meg!

A jogegyenlőség elve, melyet ma annyit pengetnek, magyarának és hányorgatnak a demokraták, közülök sokan oly forma diadalmával hivatkozva rá, mintha e magas elv proclamálása csak a tegnapi nap vívmánya s főleg az ők érdeme lenne; a jogegyenlőség elve, mely okosan alkalmazva valóban az emberiség haladásának főrugóját szolgálhat, e magas elv, mely előtt ma minden méltó ember ösztönre elismeréssel hajol meg: a magyar alkotmányba ösüdtől fogva be vala illesztve, s hogy a mai idők tisztultabb szempontjai szerinti mérvben még ő apáink által nem fejtethetett ki, ez nem annyira a nemzet geniusának rovádo fel hibául, mint inkább a hajdani korszaknak, idegen befolyásnak tulajdonítható.

A magyarok bejövetelekor e nemzet fiai mindnyájan egyaránt szabadok voltak; a nemesek és nem-nemeselek közti különbség ismeretlen vala; közakarattal volt meghatározva, hogy az egész közönséget érdeklő dolgok (közügyek) elhatározására mindenki gyakorolja befolyását.

Itt tehát (lásd a Hármas könyv I. R. 3. címét) tagadhatatlanul föl kell ismernünk azon nevezetes tüneményt, hogy ő apáink már akkor érvényesíteni törekedtek a jogegyenlőség elvét.

De ő apáinknak már akkor oly fogalmuk volt e jogok fontosságáról, hogy a honpolgárnak azok élvezetiért az állam érdekeinek megfelelő kötelezettségeket is szabtak elbe. Így például, ha a haza veszélyben forgott, véres kardot hordoztak szét, s az úgynevezett prece felszólítására mindenkinél kötelessége volt előállítani s személyesen védni a szabad államot. A kik e kötelezettséget teljesíteni elmulaszták: szolgaságra vettettek, s így keletkezett a nemesek és nem-nemeselek, az az a jogélvezők és jogvesztettek közti különbség, a min senki sem botoránkozhatik meg, a ki meggondolja, hogy a szabad állam feladata nemcsak a jogélvezet ölében ringatni az alattvalókat, s hogy a közérdek által igényelt polgári kötelezettségek szigorú körülszabása és megkövetelése nélkül ma se tartható fen egy állam sem.

Kevésbé lenne tán igazolható azon befolyás elnézése, mely alatt a később kifejtett hűbérrendszer — eredetileg német intézmény! — Európa más birodalmainak példájára, főleg egyes házakbéli uralkodóink korában, hazánk belállaméleti viszonyaiba is applicáltatott, s a nép nagy része a feudalismus jármába vettetvén, az alkotmány sánczain kívül hagyatott.

Feudalismus, kiváltság, stb. ezek voltak

akkor az „európai elvek”, melyek minden államban érvényesítették, s e tekintetben a professori diadalmos koszorúját különösen Germania fiaiának nyújthatjuk. Legyen övék a diadalmos!

De a jogegyenlőség elvét legalább a legalis nemzetre, a nemességre nézve, mely az alkotmány sánczain belül hagyatott, még az akkori sötét korszakban megvesztegető pressiójával szemben is alkotmányunkban fentartva látjuk; nem ugyan a mai demokratikus szempontoknak megfelelőleg, hanem igen természetesen az aristocratiens kiváltságos alkotmány szellemében.

Mindegy azonban akár így akár úgy; elég az, hogy az elv maga nem dobtott el!

A büszke olygarcha, s az egyszerű szegény nemes ugyanazon jog osztályrészesé volt. Ez ép úgy, mint amaz a szent korona tagja volt (H. K. 1. R. 4. cz. 1. §. 1791: 16. cz.) azon okból, mivel a nemesek egyiránt részesek a szent koronában képlett legfőbb hatalomnak, a mennyiben a királyt hajdan ők választották (H. K. 1. R. 3. cz. 7. §.) s a törvényhozásban mindig tényező voltak és az ország kormányzására befolyást gyakoroltak. Az 1351: 11. cz.; a H. K. 1. R. 2. cz. és 9. cz. 7. §. szerint törvénybe volt iktatva, hogy magnások és egyszerűbb nemesek ugyanazon szabadsági kiváltságot élvezik, s a mi minket erdélyieknek illet, az 1791: 17. cikkben is határozottan kimondatott, hogy a grófok és bárók a nemesektől külön rendet nem alkothatnak, hogy a hivatalok nem ezim, hanem érdem szerint osztogattassanak minden különböztetés nélkül, hogy általában a nemesség egy.

A személyes szabadságot s birtok sértetlenségét illetően szintén egyenlő jog vala biztosítva az alkotmány sánczain belül állókra nézve. A Hk. 1. R. 9. cz. 1. §-ben ki van mondva, hogy a nemes emberek csupán a törvényesen megkoronázott király hatalma alatt állanak, s akár szegény, akár gazdag volt is valaki közülük — bárminő vad vagy folyamodásra is — személyében el nem fogathatott, se vagyonát lefoglalni nem volt szabad, mielőtt nem idéztetett s rendes törvény útján el nem marasztaltott.

A jogegyenlőség elve tehát alkotmányunkban — eredetileg egész mérvben, később a kiváltságok és hűbérrendszer fejlődésével szűkebb körben — mindig érvényesítve vala bizonyos tekintetben, s hogy az mai divatos teoriák értelmében nem fogatosított meg a középkorban, hogy a jogok egyenlő élvezete csupán a legalis nemzetre nézve (az alkotmány sánczain belül álló nemesség számára) vala biztosítva, ez éppen az akkori „európai elvek” befolyásának tulajdonítható; s a ki ezért akarja minket bélyegezni, előbb járjon végre, hogy az akkori Európa minden más államaiban mennyivel sötétebb önkényuralom jármában nyögtek az elnyomott népek.

És ne feledjék alkotmányunk ócsarlói, hogy még azon időben is, midőn az európai korszakban a szabadság és népjog eszméjét irgalom nélkül mindenütt gyökerestől kiirtani igyekezett, ugyanakkor a magyar alkotmány egész területet, egész nemzetrétegeket hagyott meg szabadságai élvezetében. A székek, jászok, kunok, sok tekintetben az erdélyi szászok, s szépeességi németek területei a hajduvárosok szabad jogaikkal így jövének le a legsötétebb absolutismus korszakain át a jelen időkbe.

Bizonyára nem felelte igényteljes azon állításunk, hogy a magyar alkotmány a haladó korszak hatása alatt fejlődött, sőt mondhatnók: ez intézmény fejlődési processusa a korszakkal nemcsak párhuzamban ment véghez, hanem a régebbi multban a nemzetjog, alkotmányos törvényhozás, s általában a szabadsági elvek érvényesítése körül némileg előjárt.

Azon európai elveket, melyek ma annyit emlegetnek, s melyeket a mult század végén a francia forradalom a feudalismus romjain állított fel, mint elveket — az igaz, hogy szűkmarkulag alkalmazva — már magában foglalá alkotmányunk, s azon újabb, nagylelkűbb formulázás, melyet azok a Szajna partján a mérsékelt democratia által nyertek, hamar rokonszenvet ébresztett nálunk, sőt éppen e rokonszeny keletkezése vetett véget azon lethargia, melybe — hogy egyebet

ne említsünk — a Kaunitz politikájának befolyása nemzetünket süllyesztette.

Az igaz, hogy Baboeuf tanai, a st. simonismus és fourierismus ma sem nagy propagandával díszekedhetnek nálunk. De ezért csak halálkat adhatnak az égne, mert e sisthemák nemcsak a társadalmi osztályok közti különbséget politikai értelemben véve, hanem a birtok elvét, a vagyon szentségét is megtámadják, s hogy ily „európai elvekkel” ősi rozszant alkotmányunkat még 1848-ban sem „gazdagítottuk” ezért legkevésbé sem pirulunk.

Tény az, hogy ama nagy alakulás, melyen a francia forradalom hatása a társadalmat minden viszonyaiban átvezette, Magyarországot sem hagyta érintetlenül.

A magyar közszellem — annyival inkább, mivel a francia forradalom hatása a II. József absolutismusának hatásával egyidőre esett — végre felcsúszott hosszú álmából, s megragadta az újászületés, a haladás vágya által, e közszellem — minden represszáliák, minden fondorlatok és nehéz küzdelmek dacára sem aludt ki többé a nemzet kebelében.

Ezen átalakulás, haladás iránti vágy az 1799-diki országgyűlés bizottmányának reformterveiben meglepő erélyvel nyilvánult, s ha a nemzet a kormány részéről csak legkevésbé is támogatott volna intézményeinek ily korszerű szellemben való átalakítását ezélző törekvéseiben, kétségkívül az 1848-ki vívmányok diadalmnapját még e század elején megülthettük volna.

De a francia forradalom hatása után, a szent szövetség hatása: a reactio következtett egész Európában, a mint ezt következményeivel együtt kissé tiszteletesebben kívánjuk rajzolni jövő czikkünkben.

(E czikk sorozat további közlését felfüggesztjük pár számrá, melyekben anyagi kérdéseink körül egyik tekintélyünk által beküldött cikkeket kívánjuk közre adni.)

Kül- és belföldi levelezés.

Pest, január 19.

Itt oly küdös, esős, csunya idő jár, hogy az ember spleent kell, hogy kapjon akarva nem akarva. Ily állapotban aztán kimenne dalidóba? Én sem mentem el, hanem azért gondolkodtam azon, hogy leírjam neked, miért ne? mikor akár hány szinbíráló van, ki oly előadásról referál, a melyen nem volt jelen. Én a dalidóról annál könnyebben irhattam volna, mivel van két demonom, kik közül kivált az egyik bir a diable boitean azon tulajdossággal, hogy láthatatlan megjelenjen a hol akar, s lassan sokat, olyat is, a mit más nem lát. Hanem ezt az én ördögömet tülbuzgalmaért nem igen merem magára bocsátani, különben sok bajt szerez nekem is, kivált ha szövetkezik az én másik ördögömmel. Ez az én nyughatatlan demonom a phantasia, szerényebb, de sokszor győtrő társa a szív, ez utóbbi nem ment volna a vigalomba, mert mostabban nagyon visszavonult, hanem a másik is elég lett volna arra, hogy velem holmi bolondot összeirasson, ha rábízom magamat (sientu figura docet, gondolja a szerkesztő), bja de mit tegyek, mikor első levezetemben megígérttem, hogy referálni fogok? kellemetlen helyzetből a védelem segített ki. Hétón szinbázba meave néhány uracs közelébe jutottam, kik ama fontos eseményről társalogtak.

— No Jenő voltál-e a gondillába? (érted redout; legújabb fős, gyökeres magyar szó, a melyet nem Spanyolhonban, hanem Pesten faragtak.)

Fájdalom igen — viszonzá ez orhangon s hanyagul látszóvzni kezdett a páholyban.

— Untam — folytatá kis szünet után — első bálba menni porias, de Tasziló gróf meg a Camill bárónak különös szeszélye jött, s kedvükért elmentem.

— S barátid körében sem mulattál jól.

— Ej, dehog! köztünk maradt szó legyen — (a mi azonban oly hangosan volt mondva, hogy én is hallottam), köztünk maradt szó legyen, ez a Camill jó gyerek, de végtelen sok in nobel tapadt rá. Képzeld ő már néhány éve házass. Neje távol van tőle, néhány napja nem írt, s ő most igen rozsz kedélyű, csak azért megy mulatságokba hadd feledje bánatát.

— Ha, ba, ha! A jokey clubb egy tagjától, ez fölséges! No e regényes eszmékért fogadom neje is kineveti magában.

— Kár is ily ábrándosnak lenni, a nők vagy nem hisznek benne, vagy kinevetnek, jól tudva,

hogy az ők szívükben nagyon hamar kibál az a bohókás ábrándozás.

— De a dalidó!

Végre, gondolám bállok valamit a mi engem érdekel, hanem az én böseim tetszettek maguknak mint psychologok, a nőkről még sokat beszéltek, de én nem hallgattam oda, csak ennyit jegyeztem meg magamnak: „ej mit a nők ha elválnak tőlünk, könnyeznek, egy hét mulva közönyösek, két hétre már nem is emlékeznek ránk.” Persze én ezt hinni nem akarom, habár Fortuna is nő, és nagyon változandó. Fortuna asszony változandóságáért most az egyszer nem haragudnának a redont bérli, mivel ez első dalidó alkalmával, ugyancsak nem mosolygott rájuk. A mint szinbázi szomszédaim beszedéből kivehettem összesen alig 5—600 látogatója volt. A főbb rangnak közül a páholyokban mintegy 40—50 jelentek meg, s 11 órakor magas helytől alá szállva a terembe tánczra kerestek. Sokan a gyér látogatás okának a bérliők tappintatlan eljárását tartják. Miért oly drága (2 forint) egy belépti jegy? miért kívánják, hogy a vendégek tisztességes ruhában jelenjenek meg? miért nem nyitották meg a helyiséget álarcos táncvigalommal? Részünkről e vadak egyiket sem helyeselhetjük, sőt ellenkezőleg diésérlet szavazunk a bérliőknek hogy a fényes helyiséget némi tünépélyességgel kívánták a közönségnek átadni, habár feltehető róluk, miképp előre sejtették, hogy ily megnyitás inkább becsületükre válik, mintsem hasznokra.

Szerdán ujjolag dalidó volt, a melyet azonban még kevesebben látogattak, alig volt jelen 3—400 ember.

Január 30-án a jog halgatókat segélyző egyeslet részére fognak a redont nagy termében zártkört tánczvigalmat rendezni, február 4-én pedig a képző művészek dalidója tartatik meg.

Hanem elég is lesz a farsangról.

Itt sokat beszélnek az országgyűlésről, mindeki hiszi, hogy lesz; de ha továbbá kérdésűsködöl, feleletet nem igen kapsz, senki sem mérvén megkísérteni a jövő fátyolának szellőztetését. Adja az ég, hogy az eredmény a várakozást fölmúlja.

Az irodalmi világban kevés új.

Schwarz Gyula ismert jeles tudósunk ily cizmű műve „magyar író külfölden” e napokban hagyja el a sajtót. Alkalmam volt e munkáha betekintve meggyőződni a felől, hogy az irodalmunk díszére fog valni.

Rebesgetik azt is, hogy egy nagy nagyobb politikai lapunk a napokban megfog szünni.

Az akademia tagjait most a titkár választás, mely e hó 26-án megy véghez, foglalkoztatja. A legnagyobb párttal Csengery és Lukács Mór bírnak. Sokan Romayt óhajtanák, de hogy ő nem fog megválasztani annyi bizonyos, a mi tudósaink nem szeretik körükben az oly férfiakat, kik parókat nem viselnek.

Kül- és belföldi levelezés.

Kül- és belföldi levelezés.

Ugy látszik a történelmi jogok respectálása nálunk is kezd divatba jöni, s hogy erre a bécsi reichsrath szabadalvt pártjának bátor fellépte adta a lendületet, semmi okunk kételkedni.

Történelmi joga volt a megyének, hogy a közigazgatás székhelye Dicső-Szent-Mártonban legyen, s ime 1863-ban, a kivételes állapot korlátlan korában, talán mivel bizonyos urnak tetszett a külföldi kilitás, nem csak uralakását, hanem a megye közigazgatását, a levéltárral együtt, dacára az akkor még tengődő ostroyozott bizottmányi gyűlés ellenmondásának, Küküllővárra tette át.

1863 és 1865! Mennyi különbség a két kor politikai fellegasai közt! A mit akkor nem akartak elismerni, annak létezését ma bevallani kénytelenek.

1865 dik év január 11-én Küküllővárt tartott tisztségi ülésben egyhangulag elhatározottat, elnöki uton a kir. főkörmányszekek megkérni, hogy a közigazgatásnak D.-Sz.-Mártonba leendő visszaköltöztetése megengedtesék, és ezzel vége vessék azon kellemetlen eddigi állapotnak, mely a tisztségnek tetemes kárára (?) a megyének pedig nagy hátrányára volt.

Habár — mint idegenek Izraelben — nem is vagyunk ismeretesek az érvül felhozott „tisztség tetemes káraival”, de hogy a közigazgatásnak Küküllővárra történt áttétele, az egész megyében a legnagyobb visszatetszést okozta, azt köztudomásból merjük állítani, ha nem is említenek azon pietást, melylyel a nép történelmi multjához ragaszkodni szokott, mely előtte Dicső-Szent-Márton, mint a megye székhelyét mint a hová panaszsza meghallgatására végett fordulnia kell, tüntette fel emberi emlékeztetést.

Mintfog tehát e megye közvéleménye az

1863-ban tartott országgyűlési bizottsági gyűlésén, hírlapi téren, s minden lehető és megengedett alkalommal, hangosan nyilatkozott, a külföldi megítélés mellett, meg vagyunk győződve, hogy a f. kir. főkegyelmség, mely hazafias érdeklődésű több jeleket adta, tekintetbe véve a megye közönségének óhaját, a január 11-ki tiszti ülés határozatát, még a legközelebbi időben érvényre juthatni, kegyesen megengedni.

D.-Sz.-Márton volt azon székhely, hová apánk a túltöltésközpontú kándérral és pinczetokkal „more patrio” ellátva magokat, betekre gyűltek össze szalmafedelű kutyókban szállásolva „excellens” főispánok elnöke alatt „nobile officium”-oknál fogva, az igazságszolgáltatást önalkotta törvényeik értelmében, tovább vezetni, bizonyosok lehetnek pr. tisztviselőink is, hogy ott rangjukhoz illő ellátást nyerhetnek.

Tagadni ugyan nem lehet, hogy a megyeháza, a mostani viszonyok közt megszorított tiszti személyzet befogadására elegendő hivatalos helyiséggel nem bír, de meg vagyunk győződve, hogy ha az évenkénti Küküllővárt fizetni kellett hivatali helyiség szállásbérét, a megyeház napnyugati szárnyának kiépítésére fordítandják, pár év alatt elegendő helyiséggel rendelkezhetendük, mely a törvényszék- és közigazgatásnak kényelmes elhelyezést leendő képes nyújtani.

A mi, e lapokban is futólag említett, küküllő megyei fiók-gazdasági-egylet életrevaló eszméjét illeti, örömmel értesültünk, hogy az aláírók száma szépen szaporodik. Adná Isten, hogy ezen kezdeményezés a kormányzók jóváhagyásával tanácskozáni, az ige hova bamarább testté váljon!

Szeressük, miveljük e földet, ragaszkodjunk hozzá, mert a mi magunknak mondhatjuk azt, addig nem leendünk számonadók páriák, fiai maradhatunk e hazának, nyugodt öntudatban, hogy jogunk van e haza ügyeire szólhatni, s mindezekfelett ne feledjük, hogy:

„... ez éltetünk, s ha elbukánk,
Hantjával ez takar...”
r. l.

Hazai intézetek

A gazdasági egylet január 18-ki közgyűlésén felolvasott titkári jelentése. (Folytatás.)

3) Állattenyésztés. Az állattenyésztés hazánk egyik legjelentékenyebb gazdasági ipar tiszte, melynek véleményem szerint is a legbizonyosabb s legbiztosabb jövője van, és éppen ez okból ezen — sajnálattal kell bevallanunk — elhanyagolt gazdasági iparág nagyon is megérdemli a figyelmet, s mind azon kellek felhasználását, melyek hazánk állattenyésztését szép jövő felé irányozhatnák.

Az igaz, hogy egy emberi élet munkássága rövid a hosszú mesterséghez, de ezért feladatlunk e téren is hatni tehetőségünk szerint. Az állattenyésztési szakosztály, igazgató választmány s maga a gazdaközönség ez iránt egy meggyőződésben vannak. Az állattenyésztés emelése és fejlesztésének két útja van: vagy fentartjuk tisztán vérvégítéssel a fajt, s ebből tenyésztésre a legalkalmasabbakat választjuk ki, vagy egy kitűzött célra a keresztezést használjuk. Az állattenyésztési szakosztály több tagja előtt a meghonosítás mellett a kettős cél lebegett, midőn Angliából Lincoln-féle juhakat hozatott, melyek honi juhainknál nagyobbak s gyapjuk is finomabb; ennek a honi juhokkal való keresztezése által nagyobb testen jobb minőségű gyapjút is kívánunk nyerni. Egy néhány évi kísérlettel megmutatta az eredményt s azon különbséget, mit más életmód s éghajlat okozhat. E kitűzött célra lehet tulajdonítani azt, hogy az elmúlt év május havában a szakosztály, az igazgató választmány helybenhagyása mellett, Kolozs-Monostoron juh-kiállítás rendezett, mely kiállítás juchsoportozataink közt gyapju minőségre nézve kitűntek a b. Bánffy János és b. Bánffy Dániel urak karácsonyfalvi juhai.

Az elmúlt évben egyesületünk is rendezett állatkiállítást Kolozsvárra, mint a nemes verseny ébresztése által az állattenyésztés előmozdításának sikerrel alkalmazott legbizonyosabb emeltyűjét. Ezen kiállításon a kövér disznók szép számmal voltak képviselve, s a Tauffer urak s mások által kiállított sertések nagyobb része tanusodott a felől, hogy a Tisza László ur nyájbeli fehér mangalicza sertésfaja könnyen és kevés idő alatt hizik meg. A tenyész szarvasmarhák közül szép példányokat állítottak ki a két és három éves tinókból, de a mi a többi fajt illeti, a tárlatot gazdagnak, tanúságosnak nem mondhatom. Nem volt meg tárlatunk iránt a kellő részvétel, talán a kihirdetés a gazdaközönség figyelmét kerülte ki, vagy alkalmatlan időben rendeztük tárlatunkat, midőn a gazdasággal foglalkozókat a rossz időjárás miatt egybegyűlt mizei munka tartóztatta vissza? Hogy e kérdéseinket folytatni kell, a közömbös követelése. Éppen ezen kiállítás hiányai szemléletéből merült fel egy néhány tagtárs által tett azon indítvány, hogy az állatkiállítást három évre állandósítani és biztosítani kellene legalkalmasabb időben. A biztosításra nézve a résztvevők köteleznék magukat, hogy a kiállítást pénzzel vagy mint kiállító állatkiállítás-biztosítják, az egyesület a jutalomdíjakra nézve,

terménykiállítás rendezésekor kevesebb, más esetben nagyobb mennyiséggel járulna a kiosztandó díj mennyiség fedezésére. Az igazgató választmány ezen indítványt elfogadta, s a 90—100 aranyra menő évi részvételre egybegyűjtésével az indítványozó urakat bizta meg. Ezen fontos hazai ügyet bátor vagyok a t. közgyűlés figyelmébe ajánlani.

Biztosításra aláírtak eddig: Tisza László 4 arany, Hincz György 1 arany, Tauffer Ferenc 1 arany, Pataki József 1 arany, Szentgyörgyi József 1 arany, Vélcs Károly 1 arany, Kővári László 1 aranyat évenként.

A mi az egyesület által tartott tárlaton a kiállítási díjakat illeti, egyesületünk Kolozsvár nemes tanácsa 10 a., a polgári társalkodó 5 a., Tisza László 6 arannyal segítették és gr. Teleki Károly juttatott 17 aranyat 1 f. 50 krt, Pap József tagtársunk pedig a jövő évi kiállítás számára nyert jutalomdíját, a 8 aranyat, az egyet rendelkezése alá bizta.

Hogy hazánkban a szarvasmarha tenyésztés előrehaladás helyett, észrevehető hátrahétszék indult, egyik oka, hogy a megyékben és székhely székben sok helység csordájában vagy hiányoznak a bikák, vagy a mik vannak, a tenyésztés kellekinek meg nem felelhetnek; a nagyon öreg, vagy nagyon fiatal bikák csak gyenge, elsatnyult ivadékokat hagynak hátra maguk után, az igazgató választmány e hiány orvoslása szempontjából a főkegyelmszékhez folyamodott, s a főkegyelmszék egész készséggel a megyék hivatalainak megrendelte, hogy befolyásuknál fogva oda hassanak, hogy a községek elégséges és a tenyésztésre alkalmas bikák megszerzéséről gondoskodjanak.

1863-ban a pusztító keleti marhavész megállítására, megszüntetésére céljából gondoskodni kívánván egyesületünk, vegyes marhavézi bizottságok alakítását hozta ajánlatba a főkegyelmszéknek; egyesületünk ezen ajánlata a főkegyelmszéknek pártolásra találván, a vegyes bizottság tervezetét az országos főorvoskar el is készítette, mi a legközelebbi napokban észrevétel végett a választmányhoz küldtetvén át, az igazgató választmány észrevételeit megtette.

Az állattenyésztési szakosztály az állatok bírálatára körül szem előtt tartandó irány-alapelveket megállította, s a tökéletesség és célra nézve minden nemnél a kelleket kismelte.

4) A mi a kertészetet és selymeszetet illeti. Az elmúlt 1863—64-beli redkivüli hideg hazánk virulásnak indult gyümölcseszetét nagy mértékben hátravetette több vidéken; sokat szenvedtek nemesebb gyümölcsfáink közül a körte, cseresznye és barackfák. A veszteség is tanúságot nyújthat, ha a hason esetekre vonatkozó adatokat bírjuk; ugyan-ezért több gyümölcseszet kedvvel felhívtunk tudósítás tételre, melyben megjegyzendő, hogy miféle fajok, minő talaj és fekvésben veszték el, s melyek állották ki a hideget? Tudósításaink vannak, de hogy biztosabb következtetést tehesünk, még többeket várunk.

Termény kiállításunk nem levén, a kertészeti szakosztály egybegyűjtötte tanulmányozás céljából a vidék gyümölcsfajait, almát, körteket; ez iránt tapasztalatait és észrevételeit meg fogja tenni.

Tovább: A selymentenyésztésnek alapja az eperfa bősége, s most egy éve szerencsés voltam jelenteni, hogy a főkegyelmszék közbenjárására M. Várhely, Thorda, Enyed, S.-Szent-György eperfa iskolák felállítására bizonyos feltételek mellett ingyen helyiséggel szolgálni fognak.

Ezen eperfa-oskolák felállítására nézve a költségvetést felterjesztettük, de a főkegyelmszék ennek fedezésére itt alant alapot nem tudván kimutatni, a segélyzés kieszközöléséért felsőbb helyre folyamodott, a honnan azon vigasztaló választ nyertük, hogy ezen államgazdasági célra megkívántatott segélyzésnek az 1866. államköltségvetésbe való felvétele kiállításba helyeztetett. A selymeszet iránt mutatkozó nagyobb részvétel lehet feltudni, hogy alsó-fehérmegyei főispán Pogány György ur buzgó közreműködése következtében Tüvis, Magyar-Igen helységek és Alvinczen Zudor Ferencz ur eperfa-oskolákra hasonlóan ingyen helyiséggel szolgálnának. E mellett ez ügy előmozdítására a főkegyelmszék az enyedi fegyház kertjének eperfával való beültetésére 200 frot utalványozott, s magos intézkedése lehetőleg oda van irányozva, hogy idővel a fegyházban selymet tenyészzenek, s egyszersmind matolláló gépet állítsanak.

A reményre jogosító előadatokkal ellenkezőleg sajnálattal kell említenem, hogy Erdélyben az elmúlt évben Gernyeszegen, Bethlenben, Bányicán s Báldon a selyemtermelés szűnhetett, s a hol folytatták is feltérmést sem nyertek, minek oka a kedvezőtlen időjárás mellett, hogy a hernyó legnagyobb része elveszett. A selyem hernyómag kereskedés újabb lendülettel kecsegtető reményt adott hazánk fiatal selyemtermelőinek, de a magkereskedők semmiesetre ártani nem akarák célból, a különböző hernyófaj-tojással behozták a hernyó-betegségeket is, mely megvesztegette az Erdélyben már meghonosult fajt is ott, hol a többitől az nem volt elkülönítve. Tudtomra az erdélyi vagy ugynevezett gorbó-faj két tenyészében nem szenvedett, Gorbón és Kékesen. E jelenség mindenesetre nagy veszteség a magyar selyemtermelésre a Királyhágón innen, s még nagyobb a Királyhágón túl, s ha nem

sikerül a már meghonosult fajt épen és egészségesben fentartanunk, a csak most újra fölébredt termelési kedv- és bizalommal egyült a selyemtermelés bizonytalan időre hátra van vetve. A sokat szenvedett külföld s hazánk Királyhágón túli termelői a japáni fajra fektetik reményüket. Budán, Lugoson, a Bezerédi tenyészdejében az elmúlt sanyarú évben a japáni fajt sikerültnek mondják.

5. Hazánkban egy gazdasági ipar sem örvend oly öröndetes haladásnak, mint a szőlőművelés, s a mi nagyobb örömlünkre szolgálhat, folytonosan és következetesen; a haladás jele, hogy bortermelő gazdátársaink napjainkban a bortermelés másik ágára, a borászatra is nagyobb gondot s figyelmet kezdenek fordítani. Ez ügy iránti érdeklődésből fejlődött ki egyesületünk körében egy különálló szőlőművelési és borászati szakosztály is. Egyesületünk eddig is igyekezett e téren egybegyűjteni az adatokat, a szőlőművelési móddal, a fajokkal tisztába jönni, szóval hazai bortermelésünk emelésére hatni; a borászati körutakat éppen e célra kívánta használni, s a kiküldött bizottságok Erdély egy néhány vidékeit be is járták, az elmúlt évben azonban a borászati körutnak el kellett maradnia. Nem is szükség okadatolnom, hogy rendeltetésénél fogva azon bizottság kiküldetésének folytonosnak kell lenni. (Folytatjuk).

25/1865.

Hirdetmény a kolozsvári nemzeti színházban nyerhető családi páholy-jogok iránt.

A kolozsvári nemzeti színház építése alkalmával bizonyos összeg lefizetése mellett több érdemes hazafinak és honleányoknak több páholy családi joggal engedtetvén át, melynek fogva magokra és egyenes leszármazásuk maradékaikra nézve jogosítva lettek a részükre kijelölt páholyokat mások felélt kibérelhetni és tartani, miután a nemzeti színház céljaira kiigazítása és átalakítása folyamatban van, s közelebből a nézőhely is a páholyokkal együtt újból fog rendeztetni, tekintetbevé a több felől nyilatkozó kívánatot, a színházi választmány meghatározta, hogy az építési és átalakítási költségek fedezésére a családi jogokkal, és egyéb meghatározott célra lefoglalva nem levő páholyokra nézve, a megszabott díj lefizetése mellett, a régiekhez hasonló családi páholy-jogokat engedélyezend.

Mihez képest a családi páholy-jogot nyerni kívánók folyó 1865-dik évi martius utolsó napjáig jelentsek magokat akár a színházi választmányi elnök gróf Mikó Imre ur ó nagyméltóságánál, akár színházi pénztárnok Filep Sámuel urnál, akár pedig alólírt választmányi jegyző Groisz Nádonál, mindenik helyen az engedélyezési föltételek s a páholyoknak a leendő új elrendezés szerinti tervezete is megtekinthetők levén.

Az erdélyi országos nemzeti színházi választmánynak Kolozsvárra, január 25-ik napján 1865-ik évben tartott üléséből.

K i a d t a Groisz Nádon
orsz. színházi választm. jegyző.

26/1865.

Felhívás és közlemény a lejárt színházi részvények tárgyában. Alólírt színházi választmány sajnosan tapasztalta, hogy a kolozsvári nemzeti színház javára tíz évre kötelezett s már lejárt öt frtos részvények átrálékai befizetése iránt mult 1864-ik évi martius 24-éről hírlapok és egyenesen intézett levelek útján tett felszólításainak várt sikere nem lett, s jelenleg is 9702 f. 67 k. osztrák értékbeli tetemes összeg befizetetlen, mi a nevezett színház folyamatban levő átalakítása költségei fedezhetését nagy mértékben hátráltatja.

Minthogy pedig az említett cél elérhetése a választmánynak szorgos kötelességévé teszi a színház alap bevarandóságai bevételeit minden célra vezethető módon eszközölni, kénytelen volt, bárha kedvetlenül, a átrálékok iránti perindítást meghatározni.

Mielőtt azonban e kellemetlen és költséges, de végre is el nem mellőzhető lépés foganatba vétetné, még egyszer és utoljára hírlapilag és körlevelek útján a hátrálékban levőket felszólítandókunk határozta, remélve, hogy hazafi buzgalomuknál fogva sietni fognak kötelezettségüket a kitűzött idő alatt önként teljesíteni.

Minélfogva az illetőket a választmány hazafi bizodalommal felkéri, hogy részvényhátrálékaikat legfőbb folyó évi ápril végéig egyenesen a színházi pénztárnok, Kolozsvárra Filep Sámuel ur kezé alá (belső király-utca 41 szám) befizetni sziveskedjenek.

1864-iki augusztus 1-sőjével a 10 évi részvények ideje lejárván, részvényeiket a mult év folyama alatt teljesen befizették: Ágoston István, Antal Imréné, b. Apor Károly, b. Bánffy Albertné, öz. b. Bánffy Ferencné, öz. b. Bánffy Györgyné, iktári gr. Bethlen Domokos, gr. Bethlen Polixéna, gr. Bethlen Károly, gr. Beldi Ferencz, gr. Beldi Ferencné, öz. Beldi Istvánné utódai, Beldi Gergely, Beldi Gergelyné, kis-görgényi Bíró Mihály, gr. Bethlen Gámilló, Barsai Zsigmond, Brenesán Józsefné, Boér

Ferencz, Baráth Zsigmond, Baráth Teresza, báró Bornemisza János, Barsai Sándor, Czirják Samu, Császár József, Csató János Alvinczen, Dánffy Károly, gr. Degenfeld Pál, Dietrich Sámuelné, gr. Eszterházi Dénes örökösei, gr. Eszterházi János, gr. Eszterházi Mihály, Enyedi László, Filep István, Fröhlich Frigyes és neje fiók által, Folly Mihály, Finály Henrik, Filker Elek, Gál János, öz. Gál Lászlóné, Gál Miklós és Foszto Balázs, Gál Lajosné, Gálfalvi Imre, Groisz Gusztáv idősb, Groisz Nándor, Gyujtó Lajos, gr. Haller Ignác, Hatfaludy Antal, Hirschfeld Eliza, Haubart József, öz. P. Horváth Ferencné örökösei, ifj. b. Huszár Károly, Jakab Elek, nagyajtai Ince Mihály, dr. Jó István, b. Józseka Lajos, b. Józseka Lajosné, Kagerbauer Antal, gr. Kemény Sámuel hagyatéka, Kiss Mórész, Klatrobecz János, gr. Kornis Albert, Kohn Sándor, Konez Imre, Korbuly Gergely, Korbuly Gergelyné, Kozma Istvánné, Kuliseki Jánosné, Kozák Eduárdné, Kővári Lászlóné, Ládai Ágoston, Ladányi Sándor, gr. Lázár László, gr. Lázár Miklós, gr. Lázár Miklós, Macskási Klára, gr. Lázár Mária, dr. Lengyel József, dr. Lészai Dániel, gr. Lázár Kálmán, Lázár Pál, Macskási Pál, Macskási Samu, Markovics Istvánné, Máté Péterné, Szabó Károlina, Mikó Lőrincz, Mikó Sámuelné, Mihályesi Zsigmond, Mike Sándor, gr. Mikes Benedek, Miller Mihály, gr. Mikes János, Mederi Józsefné, Naláczy Farkas, Naláczy Károlina, Nemeságyi Andrásné, Pál Imre, idősb Pataki Dániel, Radnótfáy Sámuel, Rech Károly, Rettégi Mihály, Rigó Gyula, Sámí László, Sárpataki Zsigmond örökösei, öz. Schilling Jánosné, Stampa testvérek, Stark József, Stein János, Streicher Mihály, Streicher Mihályné, Streicher Ákos, Streicher Lajos, Szabó Károly, Szabeni Pál, Székely Dávid, Székely Károly, b. Szentkereszti Zsigmondné, Szaboszlai György, Simó Ferencz, Sándor István, Szilly Alajos, Szacsai Sándor, Szentiványi György, Tauffer János és fia, Tauffer Ferencz idősb, gr. Tholdalagi Eszter, öz. gr. Teleki Jánosné, Úrmösi Sámuel, idősb Vélcs Lajos utódai, Vélcs György, Vélcs Samu, Zeyk Károly.

Részvényeikből fizettek ugyan a mult évben: gr. Bethlen Farkas, gr. Bethlen Farkasné, Balázs Józsefné, Borosnyai Pál, báró Bánffy Kálmán, Berivői György, Forrai Ferencz, Gyergyai Borbára Árkosi Lajosné, Komlósi Mátya, Ponori József, Szilvási Sándor, Török Antal, Török Victor és Rudolfné.

Az erdélyi országos nemzeti színházi választmánytól. Kolozsvárra, január 25-ik napján 1865.

Kiadta
Groisz Nádon,
orsz. szính. választm. jegyző.

Nemzeti színház. Jan. 25-dikén Szabó Pepi jutalmul „Tulipano marquis” és „Fortunio bájda.” Az első, megelőző jó hírt nem eléggé igazolta. A gyengébb átfordított francia vígjátékok közé tartozik. A jutalmazott a czimszerepben alakító ügyességét mutatá be a közönségnek. Megjelenése alkalmával a nagy számmal összegyűlt közönség zajos és lelkesült tapsokkal, több korszor s versekkel fogadta kedvencét, ki ma is azon kitűnő szép sikerrel működött, melyet szinpadunkon rég megszokott nála a közönség. Valóban Szabó Pepi pár év alatt nem csak színházunk, de az összes magyar provincia egyik legkitűnőbb színésznőjévé emelte magát azon kifogyhatlan eleven kedély, helyes felfogás, szinpadon otthonosság, szerepeinek minden tekintetben pontos betöltése, s a közönség iránt tanusított azon figyelem által, hogy készületlen soha sem lép fel, s szinte kivétel nélkül legtöbb csinnal ültözködik, a mi a szinpadon egyik főfelny. A mi „Fortuniot” illeti, a jutalmazott „Tritynet”-ben lépett fel. E szerep úgy összeillik az ő kedélyével, hogy szinte nem képzeljük tőle rosszul adva. A közönség majd minden jelenetében megtapsolá. Toth Soma (Fortunio), Dalnoki Róza (Laura) Csányi Gizella (Rabett) a tőlük várt sikerrel működtek közre.

Különfélék.

+ Az elhunyt Fáy Andrásunk helyébe az akademia legközelebbi titkári választási gyűlésén igazgató tagul gróf Mikó Imre ó excellenciáját választá meg. Helybeli kaszinónk a hazafi érdem ezen méltánylása felett jegyzőkönyvileg örömet fejezte ki, s b. Bánffy Dániel ó mlga elnöke alatt egy tisztelő küldtséget meneszt ő exclájához, mely a kifejezett örömet s tiszteletet tolmácsolandja. A küldtségek ma fog ő exclájánál tisztelkedni.

— A helybeli joghallgatóknak felsőbb helyről megengedetett egy jogászba megarttatása, melynek tiszta jövedelme a szegényebb sorsu joghallgatók felségellésére fordítandó. Ennek következtében, mint halljuk, meg is vannak már téve az előleges lépések a megválasztott rendező bizottság által, mely a következő joghallgató ifjakból áll: Kővári Mihály, Turozi Adolf, Szentiványi Gyula, Török Kálmán, gróf Tholdalagi Zsigmond, Balogh József, Zatureczki Gyula, Veress Déneza, Csép Sámuel, Révai, Vég István és Telegdi Károly. A tánczestély február hó 25-kére van téve, mire annál is inkább figyelmeztetjük a t. cz. közönséget,

minthogy ezen hál fényes és az igényeknek teljese-
sen megfelelő kimeneteléről már maguk a választ-
mányi tagok is elegendő kezességet nyújtanak.

+ Az akadémia titkárul nagy szótűbbséggel
Arany Jánost választá meg. Összesen 42 sza-
vazó tag volt, ezek közül 30 Aranyra, 8 Erdélyire,
a többi szavazat Balogh, Csengeri, Greguss és Hun-
falvi között oszlott meg. A megválasztott Arany
János kijelenté, hogy az akadémia bizalmát, ha az
felé fordulna, tisztelettel megköszönvén, nem akarta
ugyan elfogadni, de miután most meglepte a sza-
vazás eredménye, egyelőre meg fogja próbálni ere-
jét s addig lesz ideje az akademiának, hogy e di-
szes tisztet egészen méltó választással töltsse be. A
választást tehát köszönettel ideiglenesen elfogadja.

— A m. vásárhelyi casino egylet folyó évi
február hó 11-ik és 25-ik napján az apolló-terem-
ben a helyi casino-egylet pénzűrá gyarapítására
zártkörű táncestélyt fog rendezni. A résztvevni ki-
vánók helyélti jegyek iránt Vitchi József ur keres-
kedésében, ugyisintén a casino-egylet helyiségében
is rendelkezhetnek.

+ Jelen művésznőnk Bognár Vilmával férje
Balázs Sándor is körülükben fog mulatni pár hé-
tig. Dalnoki Róza jutalmánul ma kerül színpadra a „Zsi-
dóhölgy“ című nagy dalmű. Színházunk e kintű
tagját a közönség értékes emlékek fogja meglepni,
mire Dalnoki Róza régen méltóvá tette magát azon
haladás s szorgalommal, melyről minden fellépte
tanúskodik.

+ A polgári társalkodónak legközelebről tar-
tott zártkörű táncvizalma nem volt ugyan népes,
de a közönség kitűnő jól mulatta magát szinte vi-
radtig.

+ Egy helybeli kereskedőnk, hír szerint, fel-
fedezte a módot, hogyan lehet a petróleumot ártal-
matlanná tenni. A kísérletek szépen sikerülnek, és
folyadék csak úgy gyul meg, ha a hozzá készített
lámpa-belet beléillesztik.

+ Szemere Bertalan folyó hó 24-én meg-
érkezett Pestre neje, leánya s egy itteni seborvos
kíséretében, ki mint a ház barátja utazott néhány
nap előtt Párisba, hogy hazánkfiának hü és gondos
kíséretében osztályos legyen. Szemere egyelőre a
Batizfalvi ur, királyutczai „maison de santé“-jében
lőn elhelyezve. Midőn a magyar határ közelébe ért,
a hazafin hatalmas megindulás vett erőt, mely a
vele utazókra is a legérzékenyebben hatott. Midőn
a vonat a magyar határon surrant át, Szemere
sirva fakadt, s a leggyöcsűsebb zokogás közt forró
imát mondott, mely a jelen voltakait a könyekig
megindította.

+ A „P. L.“ azon értesítésével, miszerint f.
hó 31-kén egy magyarokból és erdélyiekből álló
román küldöttség fog Schaguna érsek vezetése
alatt Bécsbe menni, ő Felsőének a magyarországi
és erdélyi románok mélyen érzett köszönetét kife-
jezendő a görög-keleti román metropolitának leg-
kegyelmeseb megadásáért — már a „W. Ztg.“ ha-
sábjain is találkozunk.

— (Necrolog) Csik-szépvízi Száva János mak-
sai birtokos és testvérei: Kajtán, Antal, Gergely s
Alajos cs. k. pénzüverdei ellenőr maguk és család-
jaik nevében mély fájdalommal s megszorodott
szívvél jelentik édes anyjuk özv. Száva Antalné
szül. Vertán Katalinnak, f. 1865. évi január
20-án, d. e. 10 óra tájt agok üszkjében történt
kimentését. A szerető nagyanyának, gyöngéd anyának
és női erények példányának szelleme porsátora nyi-
geiből elköltözék az örök béke-honba 79 életkori
összesen 9 született most élő 5 édes gyermekek-
kel s 14 élő unokákkal megáldott, 45 holdog há-
zassági és 17 csendes özvegységi évek elteltése
után, hogy várakozzék ott hátrahagyott, kedvelt
övéire, az örömteljes és végnélküli örök viszonzítás
reményében. Áldás poraira! Hült tetemei f. hó 22-
kén d. u. 3 órakor tetették le a cs.-szépvízi örm.
szertartásu egyház kerítésében férje mellé ünne-
pélyesen.

+ Bécsben a Kohlmarkton G. házbirtokos rö-
vid idővel ezeltűt inasát elbocsátotta, mivel vése-
tével nem volt egészen megelégedve. Ez azonban
annyira elkeseredett, hogy elhatározta magát bor-
zasztón megbosszulni, és e határozatát mindjárt ki
is akarta vinni. Egy este 9 óra előtt egykori ura
házába lopózott, és felhasználva a család távollé-
tét, annak lakásán egy ágy alá bujt el, magával
vivén az ifjú G. fegyverei közül egy élesre közü-
rult türt, és várta a kedvező pillanatot borszasztó
tettének kivitelére. Nem sokára azonban a házi-
asszony jött legelőbb haza, és midőn az említett
szobába lépett, ölebecskéje, melyet mindig magával
hordott, oly hevesen kezdett ugatni, hogy ő és egyik
szolgálója rögtön átkutatták a szobát és remélé-
sükre a gyilkost az ágy alatt elbujva találták. Ag-
godalmas segélykiáltással rohantak ki a szobából,
azonban elég lélekjelenléttel bírtak, hogy azt ma-
guk után bezárták, és midőn a házi lakók közül
többen a lakásba benyomultak, a bűnös nem látott
egyéb menekvést, mint az utcára szolgáló ablakot.
Megragadta a függöny kötelét és azon akart ki-
ereszkedni, azonban ez elszakadván, a második eme-
letről először egy arra menő társaskocsira bakott
és onnét az utcakövezetre, hol rögtön halva ma-
radt. A holtestet törvényszéki boncolás végett a
közökház halottkamrájába vitték.

+ A párisi világtárlat végleg 1867-re van
határozva és színhelye valószínűleg a Mars mező

lesz. Az építlet költségei 18 millióra vannak szá-
mítva, és egyenlő részletekben nyilvános aláírás út-
ján, Páris várossa és az állam által fedezendők. A
bevételek (legkevesebb 10 millióra számítva) arra
szolgálnak, hogy legelőször a magán aláírókat
elégítsék ki. Ezután a város, végül az állam követ-
kezik. A kötelezővények bizonyosan hamar el fog-
nak kelni, mert beváltásukat biztosítottak lehet
tekinteni.

+ Párisban azon eajáságos divat kapott lábra,
hogy a gyászruhákra valami jegyet tesznek, mely-
ről azonnal meg lehet ísmerni, ha az illető nő szül-
jét rokonát vagy férjét gyászolja-e. Mindenesetre
igen gyakorlati divat, mert néha szükséges a fér-
fi-világnak tudni azt, hogy miféle vigasztalásra van
a gyászoló nőknek szüksége.

+ Folyó hó 16-án esti 10 órakor Traub Ró-
zália mohai császárszótól távirati sürgöny érkezett
Székes-Fehérvárra, azon tudósítással, hogy a ház-
tól távolléte alatt otthon maradt 10 éves fia s 17
éves szolgálója Weiszbach Mária, rablók által meg-
támadtattak, halálosan megsebesítettek s háza ki-
raboltattak. A tett tudósítás után Lautsik Máté köz-
ponti szolgabíró esküdt társával és Heinrich Lajos
járásí orvossal a tett helyszínére siettek, úgy hogy
éjjeli 11 órakor a vizsgálat már megkezdett; a
halálosan megsebesült két családtag közül csak a
fenn említett W. Mária volt orvosi ápolás után egy
két percze eszméletéhez hozható, ki is midőn szol-
ni tudott, gyenge hangon bizonyos Almádi Gergelyt
vádolt mint a tett elkövetőjét és deliriumába azon-
nal ismét visszacsúzott. A főbíró még azon éjjel a
szomszéd község lakóit a megyei foglárókka egye-
sülten a rablók illdőzésére kirendel; a közel fe-
kvő Csák Berény, Zámoly, Csóka, Nagy-Almás, Csák-
vár, Pátka, Lovasberény, Csurgó, Bodaik, Kuti,
Csóor, Inota, Kiskesz, Ladány, Szent-Mihály, és
Szabad-Battyánba lovas posták küldettek, és a
Székes-Fehérvár városából kivezött minden utak a
városi hatóság a cs. kir. esendőrség segítségével
elzárattak. Ez erőlyes s gyors intézkedések folytán,
ide érkezett távirai tudósítás szerint, a tettesek bo-
daiki illetőségű 19 éves Almádi Gergely s ennek
csépi születésű Szántó Erzsébet nevű kedvese sze-
mélyében elfogattak, s a rablót tárgyak is meg-
találtattak. A megsebesült gyermek életéhez kevés
a remény, mert fejcsontja összezsuzott, W. Mária
azonban több reményt ad az élethez; mindketten a
megyei főorvos ápolása alá helyeztettek.

Köszönet nyilvánítás. Folyó évi január
4-kén Sepsiszentgyörgyön a helybeli ev. reform.
leányiskola javára, több székegy udvarhelyi nemes
tanuló ifjú közreműködése mellett, működvelői szini-
előadás tartatván annak eredményeül, mint tiszta-
jüvedelem 30 forint 40 krajczár küldetett át a
keblvi ev. ref. egyházi előjáróság kezébe. Midőn
ezen kedvesen vett adományt nevezett előjáróság
már csak szükséges ellenőrzés tekintetéből is nyil-
ványosan köztudomásra juttatni erkölcsi kötelessé-
nek tartaná; egyszersmind az iskolai tanszűnetet
ily üdvösen használni tudó nemes tanuló ifjaknak
elkötelező áldozat készségéért ezennel az illető
egyház nevében legszívesebb köszönetét nyilvánítja.
A sepsiszentgyörgyi ev. ref. egyházi előjáróság
megbízásából S.-Sz.-Györgyön, 1865. január 22-én.
Vájna Sándor, presbiter.

Nyilatkozat. Alólírottak egymással atyafi-
ságon megbékélvén, e lapok tisztelt közönsége
előtt egész tisztelettel kijelentjük, hogy mindazon
sértő szokat, kifejezéseket, melyeket egymás ellen
e lapokban írtunk, ezennel ünnepélyesen vissza-
vonjuk, s értük a t. közönség elnézését s bocsána-
tát kérjük. A békesség Istene legyen velünk!

Bukurest, jan. 18. 1865.

Koos Ferencz.

Czelder Márton.

Ujabb adakozás a bukuresti reform. tem-
plom építésére: 1) A ploesti ev. ref. egyház tiszt.
Czelder ur által 105 le, 2) Czako János és neje
Tokos Amáli Konstantinápolyból 364 le 20 para,
3) nagybányai ev. ref. egyház t. Csanálosi ur által
58 le 30 para, 4) Vizi Zsuzsanna kisasszony Tur-
kevből 23 le, összesen 551 le 10 para. Isten
áldása legyen a kegyes adakozókra.

Koos Ferencz,
ev. ref. lelkesz.

Politikai hírek.

Austria. Bécs, jan. 26. A pénzügyi bizott-
mány mai ülésében kinyilatkoztatták a minis-
terek, hogy készek a lehetőségig túrléseket tenni a költ-
ségvetésből, ha előbb a kormány föltételei elfogad-
tatnak, névszerint az 1866-ki költségvetés foganat-
ba vételét illetőleg. A pénzügyi bizottmány Gro-
cholszky indítványára elhatározta, hogy előleges fel-
tételre bocsátkozni nem fog, a míg a kormány
az általa kívántoknak tartott szótát ki nem mond-
ja. Erre a minis-terek elhagyták a tanácskozási ter-
met. A pénzügyi bizottmány önállóság fog hozzá
látni az egyes költségvetési tételek alább szállí-
tásához.

Frigyes Károly porosz herceg azt mondta
volna Bécsben, hogy ha Austria most engedékeny-
nek mutatja magát, később majd Poroszország fog
Austriának segíteni.

A „N. F. Pressenek“ távirják Pestről január

25-ről: Megbízható forrástól értesültünk, hogy a
magyar országgyűlés egybehívása vég-
legesen april 15-ére határozott és hogy a ma-
gyar országgyűlés megnyitása május
15-dikére van kitűztve helyezve. A bevezető in-
tézkeések legelőbb helyen már el vannak fogad-
va. A hadi törvénysek elött még folyó perek
gyors befejezése már megkezdett. Majláth ur a
volt tárnok ujlolag magas állásra lenne kijelölve
Magyarországon.

Francoiaország. Páris, jan. 24. Az „Ind.
belg.“-nek írják innen, hogy Drouin de Lhuys Met-
ternich bget nagyon zavarja, s az is figyelmet éb-
resztett, hogy a „Moniteur“ a bécsi „Presse“ cik-
két a dec. 12- és 21-diki porosz osztrák jegyzékek
röl egészen átvette, azt tanusítván ezzel, hogy hi-
szik a külpolitikának ilyenmü irányát. Azt is bizo-
nyosan Austriára czélzó számítással közölte a „Mo-
niteur“, hogy Olaszország 90,000 katonát bocsát el,
s 500 tiszt lép ki a szolgálalából. Szükségesnek
tartják Párisban már csak Rómára való tekintetből
is Austria kedélynyugalmaét gédeltetni; a minék
hasznát akarnák majd venni az osztrák-francia
kereskedelmi alkudozás alkalmával is, melyhez már
megtették az előleges lépések, azon okmányok
köleszűnés kicserélése által, melyek mind a két
rész törvényhozását érdeklik a vámügy s kereske-
delmi ügyek tárgyalásánál, hogy a szakemberek
által kellőleg áttanulmányoztathassanak, kik aztán
az alkudozásokat maguk vehetnék kezükbe.

Az államtanács Langlais urat bízta meg az
előadósággal a moulusi püspök és beszerzői érsek
ellen, hivatalbeli visszaélése czime alatt megindítan-
dó tárgyalásban. A kormány közlönyei a clerical
párt ellen mindinkább szelidebbek; ismerik az or-
szág kedvező hangulatát, s nem törődnek az egy-
háznagyok által előidézett zajjal. Az újabb püspöki
nyilatkozatok is mérsékeltebbek, mint a minők a
„Monde“ által közöltek voltak. A strassburgi püs-
pök azzal védelmezi az encyclicát, hogy az nem
ellenkezik a korábban proclamált „emberi jogok“-
kal. Az „Opin. Nat.“ úgy értesült, hogy a római
udvar D'Andrea bibornok hazafias érzelmeinek ju-
talmazásául visszatartotta évdjárnak utalványozását.
Ezen esetből kiindulva azt kérdi a nevezett lap,
hogy miért ne követné a francia kormány ugyan-
ezen eljárását azon főpapok irányában, k'k az alap-
törvényt megszegték. A római kormány maga dic-
tálja a francziának, hogy micsoda eljárást követ-
sen. Tizenegy egyháznagyon kívül a többi mind
nyilatkozott már az állam és egyház közötti viszo-
nyok tárgyában. A legbuzgóbbak előre szoltak, a
többi mérsékeltebben tiltakozott. A közönség az
egészről azt tanulta meg, hogy az egyház és állam
között az erkölcsi különválás már megtörtént, hogy
ez törvényesen és anyagilag is megtörténjék, már
csak idő-kérdése. A kormány hallgat, s az udvari
clericál-párt mindent elkövet arra, hogy a püspö-
köket a szélsőségektől visszatartsa.

Páris, január 25. Általánosn elterjedt hír,
hogy a császár az egyház és állam közötti viszony-
latot egészen átalakítani szándékozik. Vuity fogja
mind a két kamarában védelmezni a kormánynak
a püspökök irányábani eljárását. Napoleon hg is-
mételve sürgeti a francia csapato kiboázását Ró-
mából. Az esti „Moniteur“ jelenti, hogy a senatus
és a törvényhozó test febr. 15-re vannak egybe-
híva. A császár Proudhon özvegyét megkínáltatta
nyugdíjjal.

Olaszország. Turin, jan. 23. A képviselő
ház mai ülésében a septembri eseményekről folyt
a vita. Ricasoli az egyeténítés mellett szol s óhaj-
ja, hogy a septembri események feletti itélet a
közvéleményre és történelemre hagyassék. Olasz-
szág nem akar viszályokat, hanem törvénykezési
reformokat. A szónok ez értelemben tesz indítványt,
Mordini, Crispi és Brofferio ellenzik Ricasoliak a
minis-teriumtól támogatott ezen indítványát, mely
végre 140 szavazattal 67 ellen elfogadták.

Olaszországban szaporodnak a demonstratíók
az encyclica ellen. Az „Italie“ jan. 22-diki számá-
ban írja: „A palermoi egyetem hallgatói a néppel
egyesülten tegnap nyilvánosan megégették a bour-
bonista érzelmeiert gyűlölt „Liberta“ lapot. Ugyanaz
nap nem akará e lapot kinyomtatni az illető nyom-
dász. Aztán az érseki palota előtti tere vonult a
tömeg s ott égette meg nyilvánosan az encyclicát,
ezt kiáltozván: Éljen Olaszország. Egyéb rendet-
lenségek nem keletkeztek a tüntetés folytán, s a
nép csendesen oszlott szét.

Az olasz püspökség szintén megkezdé hadjá-
ratát azon létező törvények ellen, melyek az állam
és egyház közötti viszonyokat rendezik. Az első
tiltakozás, melyet az „Armonia“ hozott, az ivrei
püspöktől származik. Ezt a mondói püspöknek le-
vele követte. Az olasz kabinet, mely Vacca körle-
vele által már kijelentette, hogy szigorúan a tör-
vényekhez ragaszkodik, már intézkedett, hogy az
encyclikát a szöszékről felolvasó püspökök és ple-
bánosok bepöröltessenek, hogy ez ügyben az olasz
kormány messzebb megy, mint a francia: a kö-
vetkezés mutatja meg. Ezen alkalommal ki fog tűnni,
minő hangulatban van az olasz nép, Róma irá-
nyában.

Németország. Berlin, jan. 24. Twesten,
felirati előadó, megjegyzi, hogy a kisebbség indit-
ványait nem kellene egyszerűen mellőzni, mert ez
a vitát elkeseredettebbé szokta tenni. Reichensper-
ger indítványa részben megfelel a többség nézeté-

nek. A külügyekben kivított eredmények a ki-
egyenlítést még nem hozhatják létre, ha a kormány
a hadsereg reform iránti nézeteit nem módosítja.
Kiemeli, hogy az 1863-i költségvetés 3 millióval
emeltetett, s hogy a kormány akkor azt követelte,
mondjon le a ház a pénzügendélezes alapjairól.
Szót emel a költségvetési tanácskozmányok önké-
nyes vezetése ellen s Wagener indítványára ezt
jegyzí meg, hogy absolutistás praerogativák ellen-
keznek az alkotmány és népszabadság fogalmával.
A többség — előadó szerint — fölöslegesen tartja
a választfeliratot. Osterrath megjegyzi, hogy ez
út nem vezet kiegyenlítésre. Wagener felszólal:
ne utasítsa vissza a ház a király oda nyújtott ke-
zét, ne vágyakodjanak más országok tévesen fel-
fogott államjogaira. Eulenburg minis-ter ugy
látja, hogy a viszálykodás magvát a katonai kérdés
teszi; a minis-terium e kérdést jelen stadiumában
találta s nem háríthatja el azt a korona jogainak
csorbitása nélkül. Az uralkodó lelkestől testestől
katona, az ujra szervezés eleibeil egy pontot sem
enged; ám válasszon a ház a költség megszavazási
jog megvitására más próbakövet; akkor a két
évi küzdelem a baza üdvére, az alkotmány fejlő-
désére fog vezetni; csak így emelkedhetik Porosz-
ország azon magas polezra, melyre érdemes. Sza-
vazásra kerüljön a dolog, Reichensperger felírái
indítványa 275 szavazattal 24 ellen elvetetik, ha-
sonlóan a Wageneré is.

E napon a felsőházban is a választfelirat felett
folyt a vita; jelen volt Bismark is. Graffron elő-
adó ajánlja a választfelirat elfogadását. Krawoss
dicsérlettel említi az Austriával szövetséget s azzal
vádolja az alsóház haladási pártját, hogy a korona
jogait akarja csorbitani; helyesli a kormány rend-
szabályait az ellenzék párttal szemben s óhajta,
támogassa az urakháza erőlyesen a kormányt s fo-
gadja el a feliratot. Below hangsulyozza Porosz-
ország erkölcsi diadalát, melyet Németország na-
gyobbítása s az augusztenburg-féle ellenzék mellő-
zésével vivot ki. Seuff azt állítja, hogy a berlini
városi képviseletre titkos befolyást gyakorol a ha-
ladási párt; mi ellen Boguslaw-Radziwill hg tiltá-
kozik. Bismark köszönetet mond a támogatásért,
külpolitikája helyesléseért; kiemeli, hogy a másik
házzal szemben csak úgy lenne megoldható a vi-
szály, ha a hadsereg ujraszervezése abba hagyat-
nék, a mi teljes lehetlenség. Elmondja, hogy ter-
veit nyilvánosságra nem hozhatja, de azokat a po-
rosz érdekek vezetik, s hogy a porosz vér nem
folyt hiában. A jövő több felvilágosítást nyujtand,
mint az ő jelen nyilatkozata. Befejeztetvén a vita,
a felirat 84 szavazattal 4 ellen elfogadtatott.

Berlin, jan. 25. A „Prov. Corr.“ írja:
„Frigyes Károly hercegnek több ízben hosszas ér-
tekezlete volt Austria császárával részint egyedül,
részint császár ő Felsége legközelebb környezetéhez
tartozó tábornokai jelenlétében. A herceg látoga-
tása, ha nem történt is határozott politikai czélok-
ból, bizonyára előmozdítja a fegyvertesvéri és szö-
vetségaráti üvendetes kötelekek erősbulését.“

Ujabb. Bécs, jan. 24. Gróf Stakelberg
többször érkezett Mensdorff gróffal. Orosz-
ország nagyon óhajta a porosz-osztrák szö-
vetség fenmaradását, de ellene nyilatkozik
az elbei hercegségek Poroszországhoz csatol-
tatásának. A középállamok az annexiónál
is inkább ellenzik a hercegségek és Porosz-
ország közt netalan letesítendő szövetségi
viszonyt. Mint mondják, e tárgybán osztrák
körstűrgöny fog közelebről szétkülödtetni.

— Turin, jan. 22. Holnap kezdődnek
a viták a septembri események fölött, a mi-
nis-terek s a király nyugtalankodnak, bár
Ricasoli támogatását ígéré. Az átköltözés
Florenzbe sok munkába és még több pénzbe
kerül. A művészi és történelmi jelentőségű
épületeket kímélni akarják, s ezek helyett
másokat találni nagy költséget okozand.

— Páris, jan. 26. Nagyön beszélük,
hogy a francia csapato odahagyják Rómát;
Napoleon herceg mindent elkövet e tárgy-
ban. A párisi érsek a legközelebbi vasárnap
mondja el véleményét az encyclicáról. A hi-
rek Spanyolországból vihart jóslók; az ide
érkezett Christina királyné azzal vádolja
O'Donnel tábornagyot, hogy ez Spanyol-
országnak Portugáliához csatoltatása érdeké-
ben működik. Az újabb hírek is megerősítik
e föltevést s Prim tábornokot jelölik meg
a mozgalom vezetőjéül. Az államnyomda igaz-
gatójának már átadották nyomtatás végett,
Caesar életének I. kötetét. A politikai fel-
olvasások eltiltatnak.

A „Páris“ tagadja, hogy Berlinbe és
Bécsbe, a hercegségek érdekében francia
jegyzékek küldettek volna.

— Berlin, jan. 26. A vidékről több
conservatív testület a hercegségek bekeble-
zését sürgető feliratot nyujtott be a kormány-
hoz. A „K. Ztg.“ a képviselőház jan. 24.
ülésére megjegyzi: mily makacsul ragaszko-
dik a többség a maga álláspontjához, mutatja
az is, hogyan fogadták a belügyminis-ter be-
szédét, bár beküldetés tekintetében csak-
nem túlmént a lehetőség határain.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

